

split payment • nowy VAT-7 • JPK na żądanie • STIR

PODATKI NR 7

INDEKS 36990X

ISBN 978-83-8137-335-7

CZERWIEC 2018

CENA 39,00 ZŁ (W TYM 23% VAT)

PORADNIK GAZETY PRAWNEJ

UKAZUJE SIĘ OD 1995 ROKU

P O L E C A

VAT i JPK

NOWE OBOWIĄZKI OD 1 LIPCA 2018 R.

- Split payment – kto będzie stosował
- Nowe deklaracje – VAT-7, VAT-7K, VAT-8, VAT-9M, VAT-12
- STIR – komu grozi blokada rachunku bankowego
- JPK_FA, JPK_KR, JPK_MG, JPK_WB
od każdego podatnika

ISBN 978-83-8137-335-7

9 788381 373357

Partner merytoryczny
INFORLEX

Buchalter WIN

Oprogramowanie na miarę Twoich potrzeb

Główne funkcje programu:

- ☐ księga przychodów i rozchodów, ewidencja ryczału
- ☐ ewidencje zakupów i sprzedaży VAT, fakturowanie
- ☐ deklaracje podatkowe VAT-7(K, D), VAT-UE, VAT-27
- ☐ rozliczenia zaliczek na podatek dochodowy PIT i PIT-L
- ☐ zeznania roczne PIT-28, PIT-36, PIT-36L, PIT-37 z załącznikami
- ☐ magazyn - kartoteki towarów i usług, przesunięcia towarów
- ☐ obsługa kas fiskalnych i drukarek fiskalnych
- ☐ eksport deklaracji, księgi, rejestrów VAT i in. w formacie XML
- ☐ wysłanie plików XML do systemów e-Deklaracje i JPK

zawiera także wiele kartotek i ewidencji m.in.:

- ☐ dowody wewnętrzne
- ☐ kontrahenci - nazwy, adresy, konta bankowe, rabaty - pobieranie danych z GUS i Ministerstwa Finansów
- ☐ płace - listy płac, formularze, deklaracje PIT-4R, 11, 40
- ☐ umowy zlecenia i o dzieło, deklaracja PIT-8AR
- ☐ ZUS - deklaracje, raporty, przelewy, współpraca z Płatnikiem
- ☐ przejazdy i rachunki za samochód
- ☐ środki trwałe, wyposażenie, przelewy
- ☐ urzędy skarbowe - nazwy, adresy, konta bankowe

GRAF-SOFT®

02-001 WARSZAWA Al.Jerozolimskie 91

tel./fax (22) 622 33 79, 622 52 02

grafsoft@grafsoft.com.pl

www.grafsoft.com.pl

Gwarantujemy aktualizację po zmianach przepisów, ciągły rozwój programu, serwis producenta, pomoc autoryzowanych dealerów w całym kraju.

Spis treści

1. SPLIT PAYMENT – NOWY OBOWIĄZEK OD 1 LIPCA 2018 R.	5
1.1. Założenie rachunku VAT	5
1.1.1. Rachunek VAT a prywatny rachunek oszczędnościowy w działalności	8
1.1.2. Rachunki powiernicze a split payment	8
1.1.3. Kiedy będzie otwierany rachunek VAT dla państwowych jednostek budżetowych	8
1.1.4. Procedura zamknięcia rachunku rozliczeniowego i rachunku VAT	9
1.1.5. Sukcesja rachunków VAT	10
1.2. Zapisy w umowie dotyczące split payment	11
1.2.1. Zakaz korzystania przez nabywcę ze split payment	12
1.2.2. Przyznanie rabatu w zamian za rezygnację ze split payment	12
1.3. Obowiązkowy split payment – kiedy i dla jakich branż	13
1.4. Płatności objęte split payment	13
1.5. Zapłata za fakturę z wykorzystaniem split payment	13
1.5.1. Wykonanie przelewu	16
1.5.2. Skutki zapłaty za fakturę na rachunek VAT faktora	17
1.5.3. Pomyłkowa wpłata na rachunek VAT a odpowiedzialność podatnika	18
1.5.4. Zapłata na rachunek VAT płatnika – kiedy można dokonać	18
1.6. Korzyści ze split payment dla kupującego	19
1.7. Korzyści dla podatnika wykorzystującego rachunek VAT w kontaktach z urzędem skarbowym i stosującego split payment	20
1.7.1. Obniżenie VAT	20
1.7.2. Zwrot podatku na rachunek VAT	21
1.8. Zasady korzystania z rachunku VAT	22
1.8.1. Dysponowanie środkami na rachunku VAT przez jednostki samorządu terytorialnego	24
1.8.2. Wniosek do naczelnika urzędu skarbowego o zgodę na przekazanie środków z rachunku VAT na rachunek rozliczeniowy	24
1.9. Wykonywanie dyspozycji podatnika przez bank	27
1.9.1. Realizacja przelewu	27
1.9.2. Polecenie przelewu w przypadku braku środków na rachunku VAT	27
1.9.3. Polecenie przelewu w przypadku niewystarczających środków na rachunku VAT	28
1.9.4. Realizacja przelewu w przypadku niewystarczających środków na rachunku rozliczeniowym	28
1.9.5. Wpłata VAT do urzędu	28
1.9.6. Zapłata za fakturę przy użyciu błędnie wypełnionego komunikatu przelewu	29
1.10. Split payment a zapłata samego podatku VAT	29
1.10.1. Ulga na złe długi a wpłata podatku VAT	29
1.10.2. Wpłata VAT a stosowanie kasowej metody rozliczeń	30
1.11. Split payment w księgach rachunkowych i sprawozdaniu finansowym firm	31
1.12. Split payment w rachunkowości jednostek sektora publicznego	33
1.12.1. Nowe konto księgowe	33
1.12.2. Konieczne zmiany w polityce rachunkowości	35
1.12.3. Wpływ zmian na sprawozdawczość budżetową	35
1.12.4. Nowa informacja dodatkowa a kwestia wykazania kwoty środków pozostałych na rachunku VAT	36

2. JEDNOLITY PLIK KONTROLNY	37
2.1. JPK_VAT – aktualne problemy	37
2.1.1. Zapisywanie sprzedaży i zakupów w ewidencji – szczególne przypadki	37
2.1.2. Zawieszenie działalności a JPK_VAT	50
2.1.3. JPK_VAT składane w imieniu klientów biura rachunkowego	51
2.1.4. JPK_VAT u podatników rozliczających się kwartalnie	52
2.1.5. Odroczenie terminu złożenia JPK_VAT	54
2.1.6. Korekta JPK_VAT w 2018 r.	54
2.2. JPK „na żądanie” organów podatkowych – nowy obowiązek	65
2.2.1. Zasady przekazywania struktur JPK „na żądanie”	65
2.2.2. Poszczególne struktury JPK przekazywane „na żądanie”	68
3. NOWE DEKLARACJE VAT	79
3.1. Dane identyfikujące w nowej deklaracji	80
3.2. Nowe zasady zwrotu podatku	80
3.2.1. Zwrot VAT w terminie 25 dni	80
3.2.2. Zwrot w terminie 60 dni	84
3.2.3. Zwrot w terminie 180 dni	85
3.3. Kwota VAT do wpłaty	86
3.4. Ulga na złe długi	86
3.5. Podpis podatnika lub osoby reprezentującej podatnika	87
4. STIR – BLOKADA RACHUNKÓW BANKOWYCH	87
4.1. Rachunki objęte kontrolą Szefa KAS	87
4.1.1. Identyfikacja zagrożonych rachunków	88
4.1.2. Monitoring transakcji na rachunkach	88
4.2. Czas trwania blokady	89
4.3. Wpłaty z zablokowanego rachunku	90
4.4. Ograniczenie lub uchylenie blokady	90
4.5. Zdjęcie blokady rachunku	90
4.6. Blokada rachunków bankowych – instrukcja dla właściciela rachunku	91
5. ELEKTRONICZNE SKŁADANIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	93
6. ODPOWIEDZI NA PYTANIA CZYTELNIKÓW	94
6.1. Czy wszystkie księgi rachunkowe trzeba będzie przysyłać w formacie JPK?	94
6.2. Kto nie będzie musiał wysyłać pliku JPK_MAG	95
6.3. Czy anulowaną fakturę trzeba wykazać w ewidencji VAT oraz JPK_VAT	95
6.4. Czy zgodę na split payment muszą wyrazić obie strony transakcji	96

VAT i JPK

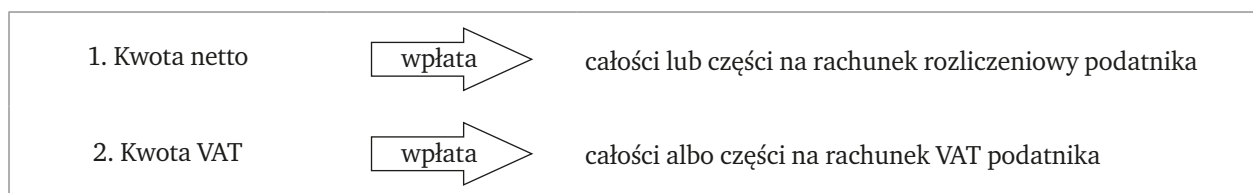
– nowe obowiązki od 1 lipca 2018 r.

1. Split payment – nowy obowiązek od 1 lipca 2018 r.

1 lipca 2018 r. zostanie wprowadzony – ustawą z 15 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (dalej: ustawa zmieniająca z 15 grudnia 2017 r.) – system podzielonej płatności, czyli split payment. W przypadku korzystania przez płatnika z tego systemu płatność za fakturę będzie rozdzielona.

Istota systemu split payment polega na tym, że płatność za nabyty towar lub usługę jest rozdzielona. Zapłata odpowiadająca wartości sprzedaży netto jest płacona przez nabywcę na rachunek bankowy dostawcy, natomiast pozostała zapłata, odpowiadająca kwocie podatku od towarów i usług, jest płacona na specjalne konto dostawcy – rachunek VAT. Sprzedawca ma bardzo ograniczone możliwości dysponowania środkami znajdującymi się na rachunku VAT.

Schemat 1. Zapłata sprzedawcy za fakturę przy użyciu split payment

Dzięki temu, że sprzedawca nie otrzymuje od nabywcy całej kwoty brutto na swój rachunek bankowy, nie może po przeprowadzeniu transakcji gospodarczej mającej na celu wyłudzenie podatku szybko zniknąć, zatrzymując dla własnych korzyści VAT należny fiskusowi.

Mechanizm podzielonej płatności uważany jest za jedno z rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie nadużyciom i oszustwom podatkowym. Umożliwia bowiem organom podatkowym monitorowanie i blokowanie środków na rachunkach VAT, eliminując ryzyko znikania podatników wraz z zapłaconym im przez kontrahentów, a nieodprowadzonym VAT. Mechanizm ten z założenia utrudnia, lub wręcz uniemożliwia, powstawanie nadużyć już na etapie samej transakcji.

1.1. Założenie rachunku VAT

Na podstawie art. 7 ustawy zmieniającej z 15 grudnia 2017 r. banki zostały zobowiązane, by do 30 czerwca 2018 r. do otwartych rachunków rozliczeniowych otworzyć rachunki VAT. Natomiast podatnikowi otwierającemu rachunek rozliczeniowy od 1 lipca 2018 r. będzie automatycznie otwierany rachunek VAT.

Dla rachunków rozliczeniowych prowadzonych dla tego samego posiadacza, niezależnie od liczby tych rachunków, bank będzie prowadził jeden rachunek VAT (art. 62a ust. 3 Prawa bankowego), chyba że podatnik wystąpi z wnioskiem o otwarcie większej liczby tych rachunków. Gdy nie wystąpi z takim wnioskiem, to niezależnie od liczby rachunków rozliczeniowych w danym banku będzie miał jeden rachunek VAT.

UWAGA

Niezależnie od liczby posiadanych przez podatnika rachunków rozliczeniowych bank założy mu jeden rachunek VAT, chyba że podatnik wystąpi z wnioskiem o założenie większej liczby rachunków.

W przypadku rachunków rozliczeniowych prowadzonych przez Narodowy Bank Polski dla tego samego posiadacza bank ten będzie prowadził rachunek VAT dla każdego rachunku rozliczeniowego. Wynika to z faktu, że systemem podzielonej płatności objęte zostały również jednostki sektora publicznego, w tym samorząd oraz państwowe jednost-

ki budżetowe. Zasady prowadzenia rachunków dla tych jednostek reguluje ustawa o finansach publicznych. Dlatego ustawodawca nie mógł w tym przypadku wprowadzić takich samych zasad jak dla pozostałych przedsiębiorców. Narodowy Bank Polski będzie prowadził rachunek VAT dla więcej niż jednego rachunku rozliczeniowego tego samego posiadacza tylko na jego wniosek lub gdy będzie to wynikać z przepisów ustawy o finansach publicznych.

Tabela 1. Zasady otwierania rachunków VAT do rachunków rozliczeniowych

Bank, w którym podatnik ma rachunek rozliczeniowy	Liczba rachunków VAT otwieranych do rachunku rozliczeniowego z mocy ustawy – Prawo bankowe	Liczba rachunków VAT otwieranych na wniosek podatnika
Bank inny niż NBP	Jeden rachunek VAT niezależnie od liczby rachunków rozliczeniowych w tym banku	Na wniosek podatnika bank może prowadzić rachunek VAT nawet do każdego rachunku rozliczeniowego prowadzonego w tym banku
NBP	Do każdego rachunku rozliczeniowego będzie prowadzony rachunek VAT, chyba że co innego wynika z przepisów ustawy o finansach publicznych	Na wniosek podatnika bank może prowadzić rachunek VAT do kilku rachunków rozliczeniowych

W przypadku rachunków VAT będą obowiązywać następujące zasady (art. 62a Prawa bankowego):

- rachunku VAT nie będzie się otwierać do rachunku rozliczeniowego prowadzonego w innej walucie niż waluta polska;

Jak czytamy w odpowiedzi MF na interpelację poselską nr 20263:

MF Należy wyjaśnić, że w założeniu przelewy walutowe w ramach MPP [mechanizm podzielonej płatności – przyp. red.] nie będą dostępne. Wynika to z faktu, że dopuszczenie przelewów walutowych wiązałoby się dla banków z bardzo dużym nakładem środków na stworzenie oraz obsługę możliwości dokonywania takich przelewów, które w ogólnej ilości przelewów stanowią bardzo znikomą część.

Koszt nakładów do korzyści byłby w tym przypadku niewspółmierny szczególnie, że to właśnie banki poniosą znaczną część kosztów wprowadzenia i funkcjonowania MPP.

Dlatego zdecydowano się na rozwiązanie tańsze i prostsze.

Przy rozpatrywaniu tego zagadnienia powinno się mieć również na uwadze, że polska waluta jest w pełni wymienialna, więc nie ma przeszkód, aby nabywca zapłacił dostawcy w złotych, które mogą być wymienione na dowolną walutę.

Należy zaznaczyć, że Komisja Europejska w przypadku systemu dobrowolnego nie widziała w przyjętym rozwiązaniu problemu.

- otwarcie rachunku VAT nie będzie wymagać zawarcia odrębnej umowy;
- otwarcie rachunku VAT będzie wolne od dodatkowych prowizji i opłat dla banku;
- bank będzie informował posiadacza rachunku rozliczeniowego o numerze rachunku VAT oraz ustalonych zasadach i terminach informowania o saldzie na rachunku VAT;
- do rachunku VAT nie stosuje się przepisu art. 728 Kodeksu cywilnego, co oznacza, że bank nie będzie obowiązany:
 - informować posiadacza rachunku, w sposób określony w umowie, o każdej zmianie stanu rachunku bankowego,
 - przysyłać posiadaczowi co najmniej raz w miesiącu bezpłatnego wyciągu z rachunku z informacją o zmianach stanu rachunku i ustaleniem salda, nawet gdy posiadacz nie wyraził pisemnie zgody na inny sposób informowania o zmianach stanu rachunku i ustaleniu salda;
- bank nie będzie wydawał do rachunku VAT instrumentu płatniczego, np. kart płatniczych;
- środki pieniężne zgromadzone na rachunku VAT mogą być, zgodnie z ustaleniami stron, oprocentowane; będzie to zależało od indywidualnych ustaleń między właścicielem rachunku a bankiem.

Jak wynika z art. 62b ust. 4 Prawa bankowego, w przypadku naliczenia odsetek od środków zgromadzonych na rachunku VAT bank bez odrębnej dyspozycji posiadacza rachunku VAT uznaje kwotę tych odsetek rachunek rozliczeniowy, dla którego jest prowadzony rachunek VAT. Jeśli rachunek VAT jest prowadzony dla kilku rachunków rozliczeniowych, bank uzna rachunek rozliczeniowy wskazany przez posiadacza tych rachunków. W przypadku gdy nie będzie odrębnej dyspozycji, ewentualne odsetki nie będą doliczane na rachunku VAT, ale do rachunku rozliczeniowego, którym podatnik może swobodnie dysponować.

Takie same obowiązki będą miały również kasy spółdzielczo-kredytowe. Jak wynika z art. 8 ustawy zmieniającej z 15 grudnia 2017 r., w przypadku otwartego imiennego rachunku członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa jest obowiązana do otwarcia do 30 czerwca 2018 r.:

- jednego rachunku VAT, niezależnie od liczby imiennych rachunków członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, prowadzonych dla tego członka w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą;
- więcej niż jednego rachunku VAT, na wniosek posiadacza imiennych rachunków w kasie oszczędnościowo-kredytowej, otwartego w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

Dlatego posiadacz kilku rachunków imiennych otworzonych w związku z prowadzoną działalnością, gdy będzie chciał do każdego rachunku mieć założony rachunek VAT, będzie musiał złożyć wniosek. Gdy go nie złoży, to niezależnie od liczby rachunków imiennych związanych z prowadzoną działalnością będzie miał jeden rachunek VAT.

Jak z tego wynika, rachunki będą otwierane podatnikom, którzy posługują się:

- rachunkami rozliczeniowymi,
 - imiennymi rachunkami członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej,
- w związku z prowadzoną przez nich działalnością gospodarczą.

Natomiast art. 49 ust. 2 Prawa bankowego stanowi, że rachunki rozliczeniowe mogą być prowadzone wyłącznie dla:

- osób prawnych,
- jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, o ile mają zdolność prawną,
- osób fizycznych prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek, w tym dla osób będących przedsiębiorcami.

To oznacza, że tylko tym podmiotom może zostać założony rachunek rozliczeniowy, a tym samym automatycznie rachunek VAT.

Skoro banki i SKOK-i mają obowiązek założenia rachunku VAT dla każdego podatnika posiadającego rachunek rozliczeniowy, to powstaje pytanie, czy podatnik musi zgłosić ten rachunek do urzędu.

Przepisy art. 5 ust. 2b pkt 2 oraz art. 5 ust. 4 ustawy o NIP nakładają na większość podatników obowiązek zgłaszania posiadanych rachunków bankowych. Nie ma jednocześnie przepisu, który mówiłby, że nie ma takiego obowiązku w zakresie rachunku VAT.

Z art. 5 ust. 2b ustawy o NIP wynika bowiem, że zgłoszenie identyfikacyjne podatników wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego zawiera dane:

- 1) objęte treścią wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym, z wyłączeniem rejestru dłużników niewypłacalnych, przekazywane automatycznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego;
- 2) uzupełniające: skróconą nazwę (firmę), wykaz rachunków bankowych, adresy miejsc prowadzenia działalności, adres miejsca przechowywania dokumentacji rachunkowej, dane kontaktowe, w przypadku osobowych spółek handlowych i podmiotów podlegających wpisowi do rejestru przedsiębiorców na zasadach określonych dla spółek osobowych – dane dotyczące poszczególnych wspólników, w tym ich identyfikatory podatkowe.

Tak samo jest w przypadku zgłoszeń osób fizycznych. Podatnik ma obowiązek przekazać wykaz rachunków bankowych (art. 5 ust. 4 ustawy o NIP).

Jednocześnie z art. 9 ust. 1 ustawy o NIP wynika obowiązek aktualizacji danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym przez dokonanie zgłoszenia aktualizacyjnego do naczelnika urzędu skarbowego nie później niż w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana danych.

Prowadzi to do wniosku, że rachunki VAT powinny być zgłaszane przez podatników w formie aktualizacji zgłoszenia identyfikacyjnego, tj. z wykorzystaniem formularza:

- NIP-8 – w przypadku podatników wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego,
- CEIDG-1 – w przypadku osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą (w tym wspólników spółek cywilnych).

Nasze Wydawnictwo wystąpiło do MF z zapytaniem w tej sprawie:

Czy podatnicy będą mieli obowiązek na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników zgłoszenia do urzędu skarbowego numerów rachunków VAT. Jeśli tak, to czy 7-dniowy termin na zgłoszenie będzie liczony od 1 lipca 2018 r.?

Na tak postawione pytania otrzymaliśmy odpowiedź:

Na podstawie wskazanego przez Panią przepisu podatnicy nie będą mieli obowiązku zgłoszenia do urzędu skarbowego numerów rachunków VAT.

To oznacza, że podatnicy nie będą musieli dokonywać zgłoszenia rachunków VAT do urzędów skarbowych.

1.1.1. Rachunek VAT a prywatny rachunek oszczędnościowy w działalności

Nie każdy przedsiębiorca ma rachunek rozliczeniowy. Przepisy prawa nie zabraniają prowadzenia działalności z wykorzystaniem rachunku prywatnego. Dlatego przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność może wykorzystywać swój prywatny rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy. Przepis, który zabraniał wykorzystywania rachunku oszczędnościowego do działalności, został uchylony z dniem 1 maja 2004 r. W takim przypadku bank nie otworzy rachunku VAT. Dlatego gdy przedsiębiorca będzie chciał, aby bank założył mu rachunek VAT, będzie musiał wcześniej założyć rachunek rozliczeniowy.

1.1.2. Rachunki powiernicze a split payment

Split payment, czyli mechanizm podzielonej płatności, nie objął tzw. rachunków powierniczych, które są powszechnie stosowane przy dużych inwestycjach budowlanych.

Rachunek powierniczy, na który wpłacana jest całościowa kwota inwestycji, służy również konsorcjom firm prywatnych – pieniądze otrzymuje lider umowy, a następnie rozlicza się z pozostałymi wykonawcami. Jeśli pieniądze zostaną wpłacone na rachunek powierniczy, którego nie obejmuje zasada split payment, to powstają wątpliwości, czy nie będzie to wykorzystywane do wyłudzeń VAT. MF odpowiadając na interpelację poselską nr 21132 stwierdziło, że nie ma takich wątpliwości. W piśmie tym czytamy:

MF Wejście w życie od 1 lipca 2018 r. MPP, zgodnie z uchwalonymi w grudniu 2017 r. przepisami, nie będzie miało żadnego wpływu na obecnie realizowane inwestycje budowlane oraz przyjęte w nich schematy płatności pomiędzy podmiotami gospodarczymi, w tym na wykorzystanie rachunków powierniczych.

Należy zauważyć, że MPP od 1 lipca br. będzie dodatkową – poza obecnie funkcjonującymi – metodą dokonywania płatności, o jej zastosowaniu decydować będą strony transakcji, co było akcentowane przez ustawodawcę w trakcie całego procesu legislacyjnego, w którym brali również udział przedstawiciele branż budowlanych. Dobrowolna podzielona płatność będzie wygodnym narzędziem dla podatników do ochrony przed skutkami transakcji z nierzetelnymi kontrahentami. Jeżeli partnerzy biznesowi nie będą widzieli podstaw do stosowania podzielonej płatności – co zapewne występuje w sytuacji, gdzie świadczącym usługi na rzecz zamawiającego jest duże konsorcjum, w którym liderem jest uznany i rzetelny podmiot – to nic nie stoi na przeszkodzie, żeby w wyniku dokonanych uzgodnień zamawiający zapłacił liderowi na jego rachunek powierniczy poza mechanizmem podzielonej płatności, czyli zgodnie ze stosowanymi obecnie przez kontrahentów rozwiązaniami.

Przepisy o podzielonej płatności, które wejdą w życie od 1 lipca 2018 r., umożliwią dokonywanie rozliczeń z liderem konsorcjum także z zastosowaniem MPP. Lider będzie mógł otrzymać w podzielonej płatności całość wynagrodzenia od zamawiającego, które zostanie rozdzielone w MPP na kwotę netto, która trafi na rachunek rozliczeniowy i kwotę VAT, która trafi na rachunek VAT. Taki schemat płatności będzie możliwy, z zastrzeżeniem, że lider posłuży się rachunkiem rozliczeniowym wobec zamawiającego, a nie powierniczym, ponieważ rachunki powiernicze nie są objęte MPP. Zgodnie z założeniami MPP, mechanizm ten może być stosowany do rachunków rozliczeniowych prowadzonych przez banki lub imiennych rachunków prowadzonych dla działalności gospodarczej przez SKOK-i.

1.1.3. Kiedy będzie otwierany rachunek VAT dla państwowych jednostek budżetowych

Ustawodawca wymienia rachunki rozliczeniowe oraz imienne rachunki w kasie spółdzielczo-kredytowej jako te, do których będą zakładane rachunki VAT. Jednocześnie w art. 62f Prawa bankowego wymienia wprost rachunki, do których nie będą stosowane przepisy rozdziału 3a Prawa bankowego „Rachunek VAT”. Oznacza to, że rachunki VAT nie będą zakładane do:

- 1) rachunków w systemach płatności prowadzonych przez Narodowy Bank Polski;
- 2) rachunków, o których mowa w art. 192 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, czyli rachunków w Banku Gospodarstwa Krajowego, na które Minister Finansów przekazuje środki na płatności na rzecz beneficjentów, a w przypadku Wspólnej Polityki Rolnej – na rzecz agencji płatniczych, o których mowa w odrębnych ustawach;
- 3) centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, z wyodrębnieniem rachunków dochodów i wydatków budżetu państwa oraz rachunków środków do sfinansowania pożyczkowych potrzeb budżetu państwa;
- 4) rachunków bieżących urzędów obsługujących organy podatkowe, dla gromadzenia dochodów budżetu państwa, z wyodrębnieniem rachunków dla niektórych rodzajów dochodów;
- 5) rachunków budżetu środków europejskich prowadzonych przez Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego;

- 6) rachunku prowadzonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach umowy rachunku bankowego zawartej z Ministrem Finansów;
- 7) rachunków, na których są gromadzone środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu;
- 8) rachunków agencji płatniczych w zakresie środków europejskich w części dotyczącej Wspólnej Polityki Rolnej oraz środków przeznaczonych na współfinansowanie realizacji zadań finansowanych z udziałem tych środków, prowadzonych przez Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego;
- 9) rachunków:
 - prowadzonych przez Narodowy Bank Polski, innych niż określone w pkt 1–8,
 - banków prowadzonych przez inne banki,
 - banków spółdzielczych prowadzonych przez bank zrzeszający,
 - spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych prowadzonych przez Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową
 – które służą wyłącznie rozliczeniom z tytułu wykonania czynności, do których nie mają zastosowania przepisy ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, czyli niepodlegających VAT.

Ponadto ustawodawca przewiduje otwarcie 1 lipca 2018 r. jednego wspólnego rachunku VAT, który będzie prowadzony dla rachunków dochodów, rachunków wydatków, rachunków pomocniczych państwowych jednostek budżetowych dla środków na wydatki niewygasające i dla dotacji podlegających zwrotowi do budżetu państwa oraz rachunków pomocniczych, na których otwarcie wydał zgodę Minister Finansów. Zmiany te wprowadzi rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego wykonywania budżetu państwa, które na dzień oddawania materiałów do druku było w trakcie uzgodnień i konsultacji społecznych.

1.1.4. Procedura zamknięcia rachunku rozliczeniowego i rachunku VAT

Nowe przepisy Prawa bankowego uregulowały również zasady postępowania, gdy podatnik zamknie swój rachunek rozliczeniowy (art. 62e Prawa bankowego).

Zasadą będzie, że przed zamknięciem rachunku rozliczeniowego bank będzie zamykał rachunek VAT, który jest prowadzony dla tego rachunku rozliczeniowego. Rachunek VAT nie zostanie jednak zamknięty, jeżeli będzie prowadzony również dla innego rachunku rozliczeniowego, który nie zostanie zamknięty. Sposób postępowania banku ze środkami zgromadzonymi na rachunku VAT będzie zależał od tego, czy podatnik wskaże inny rachunek VAT prowadzony w tym samym banku. I tak, jeśli:

- podatnik wskaże inny rachunek VAT w tym samym banku – bank uzna kwotę środków zgromadzonych na rachunku VAT, na dzień jego zamknięcia, wskazany przez niego jego inny rachunek VAT,
- podatnik nie wskaże innego rachunku VAT w tym samym banku – bank uzna rachunek rozliczeniowy, dla którego otwarty jest ten rachunek VAT tego podatnika, kwotę środków zgromadzonych na rachunku VAT, na dzień jego zamknięcia, zgodnie z informacją o postanowieniu, o której mowa w art. 108b ust. 4 ustawy o VAT; oznacza to, że podatnik, który chce zamknąć rachunek rozliczeniowy bez wskazywania nowego rachunku VAT, aby uzyskać środki zgromadzone na rachunku VAT, będzie musiał wystąpić z wnioskiem do naczelnika urzędu skarbowego, by wyraził zgodę na przełanie środków z rachunku VAT na rachunek rozliczeniowy.

Artykuł 108b ust. 4 ustawy o VAT, na który powołuje się Prawo bankowe, stanowi, że naczelnik urzędu skarbowego przekazuje, z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego albo z użyciem środków komunikacji elektronicznej, informację o postanowieniu w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie środków zgromadzonych na wskazanym przez podatnika rachunku VAT na wskazany przez niego rachunek bankowy albo rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, dla których jest prowadzony ten rachunek VAT, bankowi albo spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, które prowadzą rachunek VAT wskazany we wniosku. Informacja będzie zawierała dane niezbędne do realizacji postanowienia, w tym:

- numer rachunku VAT, którego dotyczy postanowienie;
- numer rachunku bankowego albo rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, na który mają być przełane środki;
- wysokość środków, które mogą być przełane na rachunek rozliczeniowy; podatnik we wniosku określa wysokość środków zgromadzonych na rachunku VAT, jaka ma zostać przekazana, jednak może opłacać VAT za pomocą tych środków mimo toczącego się postępowania; w przypadku gdy kwota wskazana w informacji o postanowieniu przewyższa wysokość środków zgromadzonych na rachunku VAT, bank obciąży rachunek VAT do wysokości salda na tym rachunku i uzna tą kwotę rachunek rozliczeniowy. W tym przypadku będzie się uznawało, że obowiązek banku został wykonany w całości.

W przypadku otrzymania informacji o postanowieniu naczelnika urzędu skarbowego bank będzie niezwłocznie obciążał rachunek VAT posiadacza rachunku i uznawał jego rachunek rozliczeniowy. Należy jednak pamiętać, że naczelnik urzędu skarbowego będzie miał na wydanie postanowienia 60 dni od dnia otrzymania wniosku.

PRZYKŁAD 1

Jan Kowalski zamierza z dniem 31 grudnia 2018 r. zlikwidować działalność. Na rachunku VAT zgromadził 10 000 zł. 5 grudnia złożył do naczelnika urzędu skarbowego wniosek o wyrażenie zgody na przełanie środków. Urząd ma czas na wydanie postanowienia do 3 lutego 2019 r.

Dlatego gdy podatnik będzie planował likwidację działalności, powinien z wyprzedzeniem złożyć wniosek o zgodę na przekazanie środków z rachunku VAT lub jeżeli to możliwe, opłacać zgromadzonymi środkami zobowiązania w VAT. Dopóki naczelnik urzędu skarbowego nie wyrazi zgody, bank nie przeleje nam środków z rachunku VAT i nie zamknie tych rachunków.

1.1.5. Sukcesja rachunków VAT

Gdy będzie dochodzić do sukcesji podatkowej na podstawie Ordynacji podatkowej, następca prawny przejmie również prawa i obowiązki związane z rachunkiem VAT. Jak wynika z art. 93–93c Ordynacji podatkowej, następca wstępuje we wszelkie przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa i obowiązki. Prawa i obowiązki związane z funkcjonowaniem rachunku VAT należą do praw i obowiązków wynikających z prawa podatkowego, gdyż reguluje je ustawa o VAT. Dlatego gdy następca prawny wskaże swój rachunek VAT w tym samym banku, bank bez postanowienia naczelnika urzędu skarbowego powinien przełać środki zgromadzone na rachunku VAT poprzednika. W tym przypadku przełanie środków powinno być traktowane jako transfer środków między rachunkami VAT tego samego podmiotu. Pozwala na to art. 62b ust. 2 pkt 6 Prawa bankowego, który wskazuje, że rachunek VAT może być obciążony poprzez przekazanie środków na inny rachunek VAT posiadacza rachunku VAT, prowadzony w tym samym banku, przy użyciu komunikatu przelewu. Oznacza to, że przełanie środków na rachunek w innym banku będzie wymagało zgody naczelnika urzędu skarbowego. Następca prawny może również regulować tymi środkami zobowiązania w VAT.

Należy pamiętać, że o następcy prawnym możemy mówić, gdy przewidują to przepisy Ordynacji podatkowej.

Tabela 2. Przypadki, gdy dochodzi do sukcesji podatkowej

Lp.	Sposób zmiany formy prowadzonej działalności	Następca prawny
1	2	3
1.	Łączenie się spółek	Osoba prawna zawiązana (powstała) w wyniku łączenia się: ■ osób prawnych ■ osobowych spółek handlowych ■ osobowych i kapitałowych spółek handlowych
2.	Łączenie przez przejęcie	Osoba prawna łącząca się przez przejęcie: ■ innej osoby prawnej (osób prawnych) ■ osobowej spółki handlowej (osobowych spółek handlowych)
3.	Przekształcenie	Osoba prawna zawiązana (powstała) w wyniku przekształcenia: ■ innej osoby prawnej ■ spółki niemającej osobowości prawnej
4.	Przekształcenie	Osobowa spółka handlowa zawiązana (powstała) w wyniku przekształcenia: ■ innej spółki niemającej osobowości prawnej ■ spółki kapitałowej
5.	Przekształcenie	Stowarzyszenie utworzone w wyniku przekształcenia stowarzyszenia zwykłego